

TANTÁRGY: 26 HANGSZERISMERET

ALAPSZAK MEGNEVEZÉSE: ELŐADÓMŰVÉSZET, ÉNEK ZENE

VÉGZETTSÉGI SZINT: ALAPFOKOZAT (baccalaureus, bachelor; rövidítve: BA)

Felelős szervezeti egység: Szólóhangszerek Tanszék

TANTÁRGYFELELŐS: **Király Csaba** egyetemi docens

Foglalkoztatás: első helyen teljes munkaidőben foglalkoztatott (AT)

A tárgyat oktató: **Geszler Dániel**

Foglalkoztatás: óraadó (V)

Kreditérték: 1

Oktatott félévek száma: 2

Heti óraszám: 1

Értékelés módja: Gyakorlati jegy

Szabadon választható

01. A SZAKINDÍTÁSI DOKUMENTUMOKBAN TALÁLHATÓ TANTÁRGYLEÍRÁS:

Hangszerismeret

A tárgy célja a különböző hangszerek (vonósok, réz- és fafúvók, ütők, hárfa, zongora, orgona, egyéb speciális hangszerek) megismertetése, történeti fejlődésük, szerkezetük, felépítésük, írásmódjuk és transzpozícióik elsajátítása.

Irodalom: a különböző hangszerek történeti, metodikai irodalma

02. A TANTÁRGY ÁLTALÁNOS CÉLJA ÉS SPECIFIKUS CÉLKITŰZÉSEI, VALAMINT A MEGSZERZENDŐ KOMPETENCIÁK FELSOROLÁSA

A tantárgy általános célja, hogy a hallgatók átfogó képet kapjanak a zongoráról, annak érdekében hogy a hangszer működését megértve rájöjjenek, hogy mit miért éreznek (fizikailag, billentés) és hallanak játék közben. További cél hogy az itt megszerzett tudás háttértudományként bármikor hasznosítható legyen, segítve a hang és billentési igények felállítását és azok kommunikálását. Nagy vonalakban szó esik a hangszer történeti fejlődéséről, akusztikájáról (hangfizika), a zongorát felépítő anyagokról (anyagismeret), felépítéséről (alkatrészek), a különböző mechanikákról és azok működéséről (bécsi, félangol, angol, pianínó, csembaló), gyakoribb meghibásodásokról és azok javításáról, a zongoraépítésről és a teljes felújításról. Továbbá betekintést kapnak a zongorahangolás és intonálás elméletébe, valamint megismerkednek a nagyobb gyárakkal, azok történetével és néhány márka-specialitással.

Megszerzendő kompetenciák: szakszavak ismerete, a különböző zongorafajták lehetőségeinek megismerése és kiaknázása.

03. FELTÉTELEZETT TUDÁSANYAG, ELŐKÉPZETTSÉGI SZINT

Érettségi

04. A TANTÁRGY TARTALMA ÉS SZEMESZTERENKÉNTI BONTÁSA, ILL. A SZEMESZTERENKÉNT 15 HETES ANNOTÁCIÓ

A tantárgy 2 szemeszter alatt, tömbösített rendszerben kerül kiírásra.

Vázlatos felépítés:

1. Rövid történeti áttekintés

Szakirodalom ismertetése
Hangszercsoportosítás
A monochordtól a fortepianoig
Cristoforitól napjainkig

2. Hangfizika a zongorában

Rezgéstani alapfogalmak
Hullámtan
Tér és teremakusztika
Húrtörvények – menzúra

3. Anyagismeret (a zongorát felépítő anyagok)

Anyaféleségek és jellemzőik
Minőségi követelmények
Specialitások

4. A zongora felépítése

Több mint 10.000 alkatrész
A zongora főbb alkatrészeinek ismertetése

5. A mechanika részei

Általánosságok és működési elv

6. A félangol és angol mechanika

7. A pianínó mechanika

A csembaló mechanika

8. Javítási munkák

Speciális zongorajavító szerszámok és gépek
Generál-javítás
A mechanika beszabályozás menete
(egymástól való függőségek)
Gyakoribb meghibásodások
Karbantartás
Hangolás, intonálás

9. Bevezetés a zongorahangolás gyakorlatába

10. Nagyobb gyárak A Steinway gyár története A Bösendorfer gyár története A Förster gyár története Összehasonlítások Márka-specialitások Nagyobb alkatrész- ill. mechanikagyárak és forgalmazók
05. ÓRARENDI-OTTHONI TERHELÉS ARÁNYA
1:1
06. SZEMESZTER ALATTI ELLENŐRZÉS MÓDJA
Kollokvium
07. VIZSGAKÖVETELMÉNYEK ILLETVE SZIGORLATI TÉTELSOROK, VAGY ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEK
04. ponttal egyezően
08. A KÖTELEZŐ, ILLETVE AJÁNLOTT JEGYZETEK/IRODALOM JEGYZÉKE
Gát Eszter: Hangszerész (zongora, cimbalom) szakmai ismeret Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1977 Gát József: A zongora története Zeneműkiadó, Budapest, 1964 John-Paul Williams: A zongora Vince Kiadó, 2003 Lele Dezső, dr. Földesi János, dr. Neuwirth Edit: Faipari anyag- és gyártásismeret Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1996 Neuhold Károly: Hangszerkészítő (billentyűs) szakmai ismeretek Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1958 Pap János: A hangszerakusztika alapjai Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola, Budapest, 1994 Pap János: A zenei akusztika alapjai Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Debreceni Konzervatóriuma, Debrecen, 1992 Solymosi Ferenc, Vajda Tádé: Hangszerész szakmai ismeret Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1973 Ulrich Michels: SH Atlasz – Zene Springer Verlag Budapest, 1994 Anders Askenfelt: The Acoustics of the Piano Royal Swedish Academy of Music, Stockholm, 1990 Arthur A. Reblitz: Piano servicing, tuning and rebuilding The Vestall Press, New York, 1976 Herbert Junghanns: Der piano- und Flügelbau Verlag Erwin Bochinsky, Frankfurt am Main, 1991 Ingbert Blüthner – Haessler: Pianofortebau Verlag Erwin Bochinsky, Frankfurt am Main, 1991 Lutz Reibeholz: Das Regulieren von Steinway and Sons Klaviermechaniken

Verlag Das Musikinstrument, Frankfurt am Main
Max Matthias: Steinway Service Manual
Verlag Erwin Bochinsky, 1990
U. Laible: Fachkunde Klavierbau
Verlag Erwin Bochinsky, Frankfurt am Main

09. A TANTÁRGY TÁRGYI SZÜKSÉGLETEI ÉS ELLÁTOTTSÁGA

Zongora és pianínó mechanika, laptop, kivetítő

10. TANTÁRGYI VONATKOZÁSÚ TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK KUTATÁSOK KÖVETÉSÉNEK MÓDSZERE

Szakirodalom, internet.

11. A TÁRGY MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSI MÓDSZEREI, FEJLESZTÉSI POLITIKÁJA

10. pontban leírtak alapján szerzett ismeretek beépítése az oktatásba

12. KIMENETI KÖVETELMÉNYEK

04. ponttal egyezően